

CONDITIONS FOR THE APPEARANCE OF INDIVIDUAL ABILITIES AND CREATIVITY

Abstract: Lifelong learning is also seen as a social prerequisite for man's creative activity and as the best way for everyone to meet the challenges of change. Recently, citizenship has acquired "wide-ranging learning", which includes mutually complementary variants of formal, non-formal and informal learning. Creativity and intelligence have the following characteristics: varied; dynamic and interactive...

Author information:

Bozhena Takvoryan-Solakyan

Department of Social and Special Pedagogy
Faculty of Education
Konstantin Preslavsky-University of Shumen
✉ n.solakian2@abv.bg
🌐 Bulgaria

Keywords:

creative activity, non-formal education, wide-ranging learning, leisure time pedagogy

Залагайки на тезата, че експерименталното изучаване, разкриване и определяне на нови технологични решения за стимулиране на музикалните способности на учениците в системата на неформалното образование приехме, че ще се позволи да се потърсят и да се предложат начини за постигане на оптимума в развитието им. Научното ни търсене доказва и , че ще се разкриват възможности за преминаване от условията на формалното към неформалното образование и обратно - към необходимите за музикалното им развитие формални урочни музикални дейности. Като компонент , едновременно обект за изучаване и средство за възпитание музиката има както художествена, така и социална значимост.

И като цяло извънкласната и извънучилищната музикална дейност може да се обедини в две основни форми. Това са стабилните и нестабилните форми, които по съдържание на специфичните си занятия, както и по състава на учениците използват и други форми на работа. Всички те са основани на принципа на доброволност. Равнището на развитие се откроява при представянето им посредством векторни модели, които посочват интегралното равновесие-поотделно и в съпоставка с останалите параметри. Налице са постигнатите основания, да се направи изводът, че достигнатото по-високо равнище на развитие е окуражаващ резултат, постигнат в системата на неформалното образование. Установена е висока степен на зависимост между социалният статус и участието в неформални музикални дейности. И това , че участието в тези дейности е зависимо от условията в които израстват самите ученици.

Отправният поглед и към феномена „музикално мислене“ и емоции при децата търсеше отговор за неразгадаемата сила за предизвикване на чувства. Анализите и опитът споделен с научната работа по този проблем с доц.д-р Валентина Манолова показва убедително, че музикалното изкуство може да стане важна сфера за проявление на собствените емоции и да даде възможност да разбирате себе си.

И отправяйки винаги поглед в страни потърсихме Алвин Тофлър, който сравнява новото време с „вълната на промяната“ едновременно с разрухата носи на гребена си и основните

ценности на новата цивилизация. Налага се едно поколение да променя непрекъснато своите ценностни ориентации. А това предполага много по-висока степен на творчество, креативност, адаптивност и гъвкавост.

И ако научният ни интерес търсеше вълшебната сила на музиката за успешна социализация на личността, това изменение може само да засили интересите ни и да провокира да го доказваме. Условията за проява на индивидуалните способности и на творчество на личността стават все по-скрити и тайнствени, а оценката на харизматични и успяващи хора с много по-висок „карат“.

Ученето е много слабо свързано с вътрешния живот на учениците, с техните многообразни интереси и потребности. И според нас липсват условия за проява на индивидуализъм. Преобладава „тунелното“ изучаване на изолирани учебни предмети и като такива те са определящи движението на ученикът и обучението е с предимно репродуктивен характер. Ще завъртим стрелките на часовника и в контраст на това приемаме, че с навлизането в ерата на информационното общество намираме все по-широко приложение на биотехнологиите, на компютризацията в различните сфери, производство и бит.

Предоставят се много по-големи шансове и възможности за творчество на отделните хора, но заедно с това се повишават и поеманите рискове и отговорности. Ученето през целия живот се разглежда и като социална предпоставка за творческа активност на човека и като най-добрия начин за всеки да посрещне предизвикателствата на промяната. До неотдавна формалното образование играеше доминираща роля в образователната политика на европейските страни. Беше така, но при новите условия все по-голяма роля започват да играят неформалното образование, което се реализира извън училищата, коледите, образователните центрове и университетите и неформалното учене, което естествено съпровожда живота на всеки човек.

Напоследък придоби гражданственост „широкообхватното учене“, което включва в себе си взаимно допълващи се разновидности на формалното, неформалното и информалното учене. И тъй като компютризацията широко навлиза във всички сфери на живота, човекът все повече се изключва от непосредствения производствен процес и се превръща предимно в негов наблюдател, проектант или конструктор. „От особено значение е диференцирано ориентираната още в най-ранна детска възраст превантивна работа. Целта и е превръщане на водещите социални норми и ценности във вътрешно индивидуални убеждения и позиции, за да се постигне пълноценна адаптация на децата към социално-битовите условия.“ [Г. Неджиб; 2017]

Според А.Тюфлър, в условията на индустриалното общество типът личност, който се формира е т.нар. „организиран човек“. Той преуспява ако е дисциплиниран, изпълнителен, придържа се към стандартни действия, избягва риска. За динамично променящото се постиндустриално общество е необходим друг тип личност- „асоцииран човек“. Той трябва да се отличава със своята находчивост, инициативност, предприемчивост, готовност да рискува, да мисли и действа нестандартно, тоест да бъде творчески активен.

Според Гай Кавасаки- основател, партньор и предприемач в Garag Tehnologi Ventures и член от екипа на Apple, колкото по-големи са целите, толкова повече ще трябва да променяме сърцата си, умовете и действията. Това важи с особена сила, ако разполагаме с ограничени ресурси и силни конкуренти и ако има нужда да очароваме хората с творческа активност, значи правим нещо смислено.“ Ако към една такава кауза прибавите личност, която хората харесват и на която чувстват, че могат да повярват, целта е постигната.“

Научното търсене по този проблем постави очакването, че трябва в училище да се стимулира нестандартното, творческото мислене, да се развиват комуникативните умения на учениците, уменията хората да отстояват собствените си позиции, успешно да се справят с различни ситуации, които животът им поднася. Кратък и схематичен поглед върху мястото на различните изучавани учебни дисциплини показва, че има една и съща йерархия.

Великобритански учени твърдят, че няма образователна система на планетата, където да се преподават танци на децата всеки ден така както се преподава математика...

Среща се мнение, че интелигентността и творческата активност е инструмент за създаването на системите на университетите по свой образ и подобие. Според същата теория, ако се замислим цялата система на общественото образование по света е дълъг процес. Много талантиливи, брилянтни творчески хора мислят, че не са, защото нещото, на което са били добри в училище, не е било ценено, а всъщност е било набедявано. Според Юнеско, през следващите 30 години, по цял свят през образователните системи ще минат повече хора, отколкото от началото на историята, и причината е съвкупността от всички неща, за които се говори. Говори се за технологията и нейният трансформиращ ефект върху работата, демографията и огромния растеж на населението.

Настъпи и процес, който научния свят нарича „академична инфлация“, и ние се придържаме към твърдението, че цялата структура на образованието се мести под краката ни. „Това изисква нов тип педагог, който вече усилено се анализира от общата педагогика и на този етап се определя, като постмодерен. Става дума за педагог, който да може да отговори на новата етика на времето, в което живеем и дори да бъде един от двигателите на промяната на ценности и етическа обърканост на съвременния човек.“ [Кирилова, Г.; 2016]

Какво друго, ако не това ни насочва да фокусираме нашият поглед върху творческата си активност и интелигентността, за която вече знаем следните характеристики:

- ✓ разнообразна;
- ✓ динамична;
- ✓ интерактивна;

С основание понастоящем педагогиката на свободното време се превръща в относително самостоятелен дял на съвременната педагогика. Предлагат се практики и при образованието на деца със специални образователни потребности, като подчертават специалното участие на приобщаващото образование. Различните варианти на интерактивния образователен модел, имащи отношение към творческата активност, започват да се прилагат в реформаторската педагогика, а също и в образованието на по-възрастните.

Залозите за образование за всички и творческа активност през 21 век са много. На образованието се отрежда основна роля за постигане на стабилно бъдеще и предпоставка за творческа активност и новата концепция за „образование за устойчиво развитие“, според която то представлява доживотен екстензивен процес, заема все по-широко място сред различните законодателни, финансови и редица други мерки на националните правителства по пътя към изграждане на стабилни общества и засилва промяната в мисленето и научното познание за посоката и изявата на съвременната творческа активност.

Referenses:

1. Dimitrova.G. Humanizam, obshtuvane, vazpitanie. S. Veda-slovena, 2002
2. Kirilova, G. Obushenieto po rodinoznanie I prirodoznanie pri deca s umstvena izostanalost. UI Shu. University Ep. Konstantin Preslavsky, 2016, str.27
3. Кавазаци, Г. Izkustvoto da ocharovach, S. 2013
4. Nedgib, G. Lichni I socialni asistenti na hora s ubregdania, UI Shu. University Ep. Konstantin Preslavsky, 2017, str.29